

Тут можна допустити ще один цікавий принцип. Якщо дійсно світ був створений Розумною істотою, можливо у світі тоді діють і певні етичні закони, які можуть змінювати закони фізичні. Так наприклад всім відомо, що через людську діяльність у світі почався процес глобального потепління, люди засмічують океан та виснажують ресурси і можливо це все також не випадково. Можливо світ змінюється не через виробництво пластику, а через якісь більш глибокі причини, як наприклад етичні, соціальні тощо.

Крім того, всім відомо, що людина вже в техніці навчилася використовувати ці закони, у гравітаційних законах будуючи літаки і повітряні кулі, плаваючи під водою, змінюючи гени.

Тож треба зауважити, що можливо наші закони дійсно не є апіорними, більш того вони є змінними і ми можемо їх міняти, або хоча б використовувати. Але також можливим є те, що закони нашого Всесвіту є формою існування чогось більшого, нескінченного і вічного, що не зникне з плином часу.

Список використаних джерел:

1. Стівен Гокінг, Леонард Млодінов. *Найкоротша історія часу*. Клуб сімейного дозвілля. Харків. – 2020.
2. Johannes Kepler, *The Harmony of the World*. Tr. Charles Glenn Wallis. Chicago: *Great Books of the Western World*. Pub. by Encyclopædia Britannica, Inc., 1952.

METAETHICS-POLITICAL PHILOSOPHY RELATION

Khoma V. O.

*postgraduate student at the Faculty of Philosophy,
Taras Shevchenko National University of Kyiv
Kyiv, Ukraine*

Metaethics is a branch of moral philosophy that examines the nature, significance, and foundations of moral claims, generating various types of conceptual systems. It also explores morality-related topics, including moral psychology, the dependence or independence of morality, the origins of morality, and other more specific subjects. It is pretty challenging, if not impossible, to provide a precise and definitive definition of metaethics. Metaethics is also challenging to systematize, as it is too heavily concentrated on the constant creation of concepts and problems of a high level of abstraction. Nevertheless, with the development of this discipline, we have established a solid foundation for various concepts and definitions of positions within metaethics.

My hypothesis is that in order to do a proper argumentation in the realm of political philosophy, one should conduct proper research and explicate the foundations of what one is researching. Political philosophy is concerned with topics such as the theory of justice, the conception of the good, and the origin of the state. However, at the same time it would be impossible for political philosophy to grasp or say something significant about these topics, if it would be not based on a particular kind of view on morality or moral nature of the human being, or what is counted as right and what is counted as good, just or unjust. If we explicate it, we could say that political philosophy somehow dwells on specific moral criteria and wider foundations of morality. This state of affairs makes it clear that political philosophy (which is a part of normative ethics) is tightly connected with metaethics, that is, concerned with fundamental questions concerning morality. In other words, political philosophy and metaethics are related in a specific way where the former deals with first-order questions and the latter with second-order questions.

First-order questions, or normative questions, concern morality itself and which things are morally significant (for example, right and wrong). Examples of such questions are: What is just?, Is killing just?, Who is right in this situation?

Examples of second-order questions are: What stands behind the concepts of our moral language?, What makes some action just or unjust?, How does the normativity of a particular system of moral views function: «Second-order, or metaethical, issues are issues about, rather than within, morality and typically take the form of metaphysical, epistemological, semantic, or psychological issues about morality and our moral claims» [Brink, 1989: p. 1]

The foundation of the metaethical-normative ethics relation was clearly formulated by David O. Brink, whose ideas I am trying to develop: «Although it may be possible and worthwhile to distinguish metaethics and normative ethics, they are not entirely independent. Metaethical claims can and do influence the moral theories and substantive moral judgments¹ that one is entitled to accept, or at least so I shall argue. Partly because metaethics and normative ethics, especially moral theory, are interdependent in various ways, inquiry into the foundations of ethics should not be confined to metaethics but should also include normative ethics, especially moral theory" [Brink, 1989: p. 5].

The distinction between metaethics and normative ethics happened due to the non-cognitivist turn in moral philosophy of the 20th century. In particular, it happened because of the rise of logical positivism and arguments that made this distinction possible: «A strictly philosophical treatise on ethics should therefore make no ethical pronouncements» [Ayer, 1946: p. 103]. The Ayer's view on the ethics only as descriptive ethics (or metaethics in another words) along with his normative position – emotivism became the defining branch of metaethical anti-realism, which prepared the groundwork for subsequent expressivist theories of such philosophers as Charles Stevenson and R. M. Hare: «moral claims do not really make assertions of fact but, rather, express the moral agent's or appraiser's attitudes. Consequently, moral claims can be neither true nor false, there can be no moral facts or true moral claims, and moral knowledge is not possible» [Brink, 1989: p. 5].

Similar to Ayer's non-cognitivist approach, this deepened the distinction between metaethics and normative ethics, where the former is concerned with conceptual and logical analysis (that which can be investigated cognitively and the truth or falsity of which can be established). At the same time, the latter generates various normative positions, which moral philosophy can only describe but cannot verify as true or false, because normative positions are a set of speculative theses. Thus, moral philosophy does not teach us to live morally, nor does it advocate for one position or another. It only analyzes, generalizes, and describes.

In conclusion, such an elaborate interrelation of metaethics and normative ethics underscores the necessity of embedding political philosophy in a profound understanding of moral grounds. Whereas metaethics is concerned with abstract considerations regarding the nature of moral claims and concepts, normative ethics applies such insights when addressing practical moral questions. This connectedness suggests that an integral approach to political philosophy should address both levels of inquiry to resolve complex ethical issues within society effectively.

---

¹ «We can call some moral claim substantive when this claim is both: (a) a claim that something has some normative property, and (b) significant, by being a claim with which we can agree or disagree, or which can be informative, by telling us something that we did not already know» [Parfit, 2011: p. 70]

References:

1. Brink D. O. Moral Realism and the Foundations of Ethics. Cambridge: Cambridge University Press, 1989. 340 p.
2. Ayer A. J. Language, Truth and Logic. London: Victor Gollancz Ltd, 1946. 160 p.
3. Parfit D. On What Matters: Volume One. Oxford: Oxford University Press, 2011. 560 p.

ІСТОРИЧНІ ПЛАСТИ ТА ЕСТЕТИКА ЛАНДШАФТУ В КИТАЙСЬКІЙ ФІЛОСОФІЇ З ТОЧКИ ЗОРУ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ ТА КИТАЙСЬКОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ

Чжан Хунвей (Zhang Hongwei)

*аспірант каф. філософії Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна / КНР*

Продовжуючи дослідження в контексті вивчення образу природи, а саме виходячи з мети порівняння китайської та світової (зокрема української) синологічної дослідницької діяльності в царині вивчення значення впливу цього концепту, слід нагадати про такі стратегії сучасної екологічної та філософсько-екологічної думки в Китаї, як «Екологічна перспектива китайської модернізації» та «Китайська модернізація гармонійного співіснування людини та природи» про які згадує в своїх працях Сюнь Цінчжи, професор Школи марксизму Пекінського університету. Дійсно, питання побудови сучасної нації включає важливість китайського контексту та зв'язок між модернізацією, питаннями екології та відповідно освіти, особливо вищої професійної освіти. Сюнь Цінчжи вказує на необхідність вивчення китайських марксистських творів та особливий зв'язок модернізації з історичним досвідом. Він нагадує про важливість нового осмислення багажу накопичених знань та детального аналізу та використання, як він пише, «Концепції «прекрасних» цілей та завдань грандіозного плану Китаю щодо побудови сучасної соціалістичної країни в нову епоху; та свідоме розуміння та прагнення до зеленої трансформації або перетворення сучасного розвитку, що зараз відбувається у світі. У найближчому майбутньому, як і інші унікальні «п'ять перспектив», «екологічна перспектива китайської модернізації» продовжуватиме бути історичним процесом, який постійно взаємодіє з практичними реаліями побудови соціалістичної екологічної цивілізації в моїй країні та поступово формується в рамках цієї великої практики» [6]. В цьому проекті важливо враховувати знання як про світові надбання, так і дуже уважно використовувати чудовий китайський досвід теоретизації (концептуалізації) досліджень у галузі гуманітарних та соціальних наук, підкреслюючи відмінності між політологією та філософією політики, цим автором вказується важливість рішень стосовно теми п'яти характеристик «модернізації за китайським зразком» у загальній лінії модернізації у рішеннях Національного з'їзду Комуністичної партії Китаю як він вказує, ці суттєві вимоги також можна розуміти як «зв'язок між минулим і майбутнім» концепту удосконаленої нормативної системи і саме тому слід приділяти увагу розвитку екологічному світогляду, як додатково вказується у його матеріалах статті. Окремий момент присвячено ним аналізу значення поняття «Екологічні цінності» (при цьому як можна побачити, іде активне спирання на традиційні китайські філософські тексти – зокрема, на концепції «Двох гір», що прямо пов'язано з темою нашого дослідження, підкреслюючи значення еколого – історичної перспективи [6]. Сюнь Цінчжи пише що «ми повинні побудувати прекрасний Китай і чистий і прекрасний світ з відкритим та підприємливим глобальним баченням. Вкрай важливо усвідомити, що побудова прекрасного Китаю та чистого і прекрасного світу є не лише